

Suzuki
03M

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-35-2336/19
Tuzla, 10.09.2019. godine

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vladi Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 i 15/17), Vlada Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj dana 10.09.2019. godine, donosi

ODLUKU
o usvajanju Akcionog plana

I

Usvaja se Akcioni plan za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici za područje Tuzlanskog kantona 2019. - 2020. godine i čini sastavni dio ove Odluke.

II

Akcioni plan iz tačke I ove Odluke objavit će se na web stranici Vlade Tuzlanskog kantona.

III

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

DOSTAVITI:

- 1 x Ministarstvu za rad, socijalnu politiku i povratak
- 1 x Evidenciji
- 1 x a/a

PREMIJER KANTONA
Prof. dr. Denijal Tulumović

BOSNA I HERCEGOVINA

Federacija Bosne i Hercegovine

TUZLANSKI KANTON

VLADA

A K C I O N I P L A N

za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici za područje Tuzlanskog kantona 2019. - 2020. godine

August, 2019. godine

Sadržaj

1. Uvod	3
1.1. Pravni okvir	4
2. Analiza stanja	6
2.1. Porodična zaštita	6
2.2. Socijalna i dječija zaštita	7
2.3. Zaštita od nasilja u porodici	8
2.4. Oblici zaštite žrtve nasilja u porodici	10
2.5. Sigurnost	14
2.6. Obrazovanje	13
2.7. Zdravstvena zaštita.	13
2.8. Zapošljavanje	13
3. Akcioni plan.	16

UVOD

U skladu sa Strategijom za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici Federacije Bosne i Hercegovine obaveza kantonalnih vlada je izrada i praćenje provedbe akcionih planova na kantonalnom nivou, te formiranje Koordinacionog tima koji će pratiti provedbu. Stručni tim treba da se sastoji od predstavnika lokalnih i kantonalnih institucija i nevladinih organizacija.

Shodno tome, Vlada Tuzlanskog kantona je Odlukom broj: 02/1-35-2636/19 od 21.03.2019. godine imenovala članove koordinacionog tima za izradu *Akcionog plana za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici za područje Tuzlanskog kantona i praćenje njegovog provođenja*. Radnu grupu čine predstavnici slijedećih institucija: Ministarstva za rad socijalnu politiku i povratak, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva obrazovanja i nauke, Ministarstva zdravstva, Ministarstva uprave i pravosuđa, Foruma direktora centara za socijalni rad TK, Pedagoškog zavoda TK i U.G. Vive Žene Tuzla.

Zadatak Radne grupe je da izradi Prijedlog Akcionog plana za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici za područje Tuzlanskog kantona i isti dostavi na razmatranje i usvajanje Vladi Tuzlanskog kantona. Koordinator izrade Akcionog plana je Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK, a stručnu i organizacionu podršku je pružilo i Udruženje građana Vive Žene Tuzla.

Okvir za izradu/revidiranje Akcionog plana za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici za područje Tuzlanskog kantona za period 2019.-2020. predstavlja:

- Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici FBiH (2013.-2017.) čija implementacija je produžena na period do 2020. godine,
- Izvještaj o implementaciji Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici FBiH 2013.-2017. („Službene Novine Federacije BiH“ broj: 29/2018),
- Akcioni plan za provedbu Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici FBiH za period 2018.-2020 („Službene Novine Federacije BiH“ broj: 102/2018),
- Akcioni plan za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici za područje Tuzlanskog kantona 2014.-2015. čija implementacija je, shodno odluci na federalnom nivou, produžena na period do 2018. godine.

U skladu sa navedenim strateškim dokumentima, i na federalnom i na kantonalnom nivou, planiran je doprinos realizaciji pet jedinstvenih strateških ciljeva i to:

- Usklađivanje normativno-pravnog okvira u oblasti nasilja u porodici sa domaćim i međunarodnim standardima iz ove oblasti
- Unaprijediti znanja i vještine osoba koje se profesionalno bave pitanjima nasilja u porodici
- Unaprijediti metodologiju za prikupljanje podataka o slučajevima nasilja u porodici
- Povećanje društvene svijesti o nasilju u porodici i oblicima nenasilničkog ponašanja
- Razvijen multidisciplinarni pristup u lokalnim zajednicama u pružanju odgovarajućih vidova zaštite i tretmana žrtava nasilja u porodici i rada sa osobama koje su počinile nasilje u porodici

Navedeno je obaveza kantonalnih vlada i prema „Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici FBiH“ gdje je u članu 37. ovog Zakona propisana obaveza kantonalnih vlada da donesu dvogodišnje programe mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja za područje kantona, uključujući i lokalni nivo.

Pored izloženosti porodice negativnim socio-patološkim pojavama (maloljetnička delinkvencija, bolesti ovisnosti, prosjačenje, skitnje i sl.) nasilje u porodici ima značajne refleksije na porodične odnose i funkcionalnost porodice. Problem nasilja u porodici nije moguće sagledati samo sa aspekta jedne od nauka stoga je neophodan multidisciplinarni pristup u istraživanju ovog fenomena.

Nasilje u porodici je ozbiljan društveni problem bilo da se analizira sa kriminološkog, psihološkog, sociološkog ili socijalnog aspekta i zahtjeva uključenost svih relevantnih vladinih i nevladinih institucija i organizacija.

1.1. Pravni okvir

Donošenje Akcionog plana zasnovano je na slijedećim propisima:

- Zakon o zaštiti od nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“ broj 20/13)
- Zakon o ravnopravnosti spolova Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 32/10)
- Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici Federacije BiH 2013.-2017.
- CAHVIO Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Predsjedništvo BiH je 19. jula 2012. usvojilo Odluku o pristupanju BiH Konvenciji)
- Gender Akcioni plan („Službeni glasnik BiH“ broj 41/09)
- Akcioni plan za provedbu Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici za period 2018. – 2020 („Službene novine Federacije BiH“ 102/18)
- Porodični zakon Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 35/05)
- Krivični zakon FBiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 36/03, 21/04 i 18/05)
- Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 36/99,54/04, 39/06 i 14/09)
- Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom TK – prečišćeni tekst („Službene Novine TK“ broj: 5/12, 7/14, 11/15, 13/16 i 4/18).

U Federaciji Bosne i Hercegovine zabilježen je značajan pomak u donošenju propisa koji utiču na reguliranje i standardizaciju pružanja usluga za pojedince i porodice. Na nivou Federacije BiH donesen je Pravilnik o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene Novine Federacije BiH“ broj 15/13). Odredbe ovog Pravilnika prihvaćene su na nivou Tuzlanskog kantona Pravilnikom o uslovima, načinu i postupku utvrđivanja ispunjavanja uslova za obavljanje djelatnosti socijalne zaštite („Službene novine Tuzlanskog kantona“ broj 1/16). Usvojen je Nacrt Zakona o zaštiti porodice sa djecom u Federaciji BiH ali procedura javne rasprava još uvijek nije započela. Ovaj Nacrt zakona ima za cilj da na jedinstven način reguliše prava porodica sa djecom na nivou cijele Federacije BiH. Takođe, u toku je izrada radnog materijala Zakona o socijalnim uslugama u Federaciji BiH. Ovaj Zakon po prvi puta treba jasno da definiše socijalne usluge, koje uključuju i usluge „Sigurnih kuća za žrtve nasilja“, što će doprinijeti jasnom regulisanju usluga, statusa i održivosti njihovih usluga.

U skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici na nivou Federacije BiH donešeni su slijedeći pravilnici:

1. Pravilnik o načinu provedbe zaštitnih mjera koje su u nadležnosti policije kojim je propisan način provedbe zaštitnih mjera udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora, zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor, zabrana približavanja žrtvi nasilja u porodici i zabrana uznemiravanja ili uhođenja osobe izložene nasilju („Službene novine Federacije BiH“ broj 19/14).

2. Pravilnik o načinu i mjestu provođenja zaštitne mjere obaveznog psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja („Službene Novine Federacije BiH“ broj 63/17).
3. Pravilnik o provođenju zaštitne mjere obaveznog liječenja od ovisnosti („Službene Novine Federacije BiH“ broj 23/08).

Pored navedenih Pravilnika, neophodno je da bude donešen i Pravilnik o osnivanju, radu i finansiranju sigurnih kuća.

Kada su u pitanju međunarodni akti, Istanbulska konvencija odnosno CAHVIO konvencija Vijeća Europe je prvi pravno obavezujući akt Vijeća Europe u oblasti sprečavanja i borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici koji nameće državama potpisnicama da osiguraju uslove za sprečavanje, istraživanje, kažnjavanje i osiguravanje reparacije za djela nasilja, a nečinjenje povlači odgovornost države, a ne samo aktera koji su počinili nasilje.

Konvencija naglašava značaj preventivnog djelovanja na sprečavanje svih oblika nasilja nad ženama i nasilja u porodici, potrebu edukacije osoba koje se profesionalno bave ovim problemom i ističe važnost edukacije djece uvođenjem pitanja rodne ravnopravnosti i nenasilne komunikacije u redovno školovanje, te uspostavu jedinstvenih evidencija o žrtvama i počiniteljima svih oblika nasilja i provođenje istraživanja kao podloga za donošenje politika koje tretiraju problem nasilja u porodici kao i razvijanje specijalnih servisa koji će pružiti potrebnu pomoć i tretman žrtvama svih oblika nasilja kao i osobama koje su počinile nasilje.

Ključni ciljevi Konvencije:

- Zaštita od nasilja i sprečavanje, procesuiranje i eliminiranje svih vidova nasilja nad ženama i nasilja u porodici
- Doprinos suzbijanju svih oblika diskriminacije žena i promoviranje suštinske ravnopravnosti žena i muškaraca uključujući osnaživanje žena
- Izrada sveobuhvatnog okvira, politika i mjera zaštite i pomoći svim žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u porodici
- Unapređenje međunarodne saradnje u eliminiranju svih vidova nasilja nad ženama i nasilja u porodici
- Pružanje podrške i pomoći svim uključenim organizacijama i organima unutrašnjih poslova radi djelotvornije saradnje i sveobuhvatnog pristupa pitanju eliminiranja nasilja nad ženama i nasilja u porodici

Shodno navedenom pravnom okviru i ciljevima Istambulke konvencije planirano je da mjere i aktivnosti Akcionog plana, kako na nivou Federacije tako i Tuzlanskog kantona, doprinose postizanju navedenih ciljeva.

2. ANALIZA STANJA

2.1. Porodična zaštita

Porodičnim Zakonom Federacije BiH uređuju se: porodica, brak i pravni odnosi u braku, odnosi roditelja i djece, usvojenje, starateljstvo, pravni učinci vanbračne zajednice žene i muškarca, prava i dužnosti članova porodice u Federaciji BiH, te postupci nadležnih organa u vezi sa bračnim i porodičnim odnosima i starateljstvom.

Uređenje odnosa u porodici zasniva se na:

- Zaštiti privatnosti porodičnog života

- Ravnopravnosti, međusobnom pomaganju i poštovanju članova porodice
- Obaveza roditelja da osiguraju zaštitu interesa i dobrobiti djeteta i njihovoj odgovornosti, podizanju, odgoju i obrazovanju djeteta
- Obaveza države da osigura i zaštititi porodicu i dijete
- Pružanje starateljske zaštite djeci bez roditeljskog staranja i odraslim osobama koje nisu sposobne starati se o sebi, svojim pravima i interesima i imovini.

Poslovi koji proizlaze iz Porodičnog zakona, a u nadležnosti su Centra za socijalni rad su sljedeći:

- Pomoć u sređivanju konfliktnih situacija u porodici
- Postupak provođenja starateljstva
- Posredovanje prije podnošenja tužbe za razvod braka, što mogu raditi i druga ovlaštena pravna i fizička lica
- Sudjeluju u postupcima izdržavanja djece i roditelja

2.2. Socijalna i dječija zaštita

Pravovremenim prepoznavanjem socijalno isključenih kategorija, s posebnim naglaskom na djecu žrtve nasilja, može se unaprijediti proces reintegracije i intersektoralne saradnje s ciljem umanjenja efekata nasilja u porodici i ponovne integracije žrtava nasilja u društvo, s posebnim naglaskom na djecu.

Kao članica Ujedinjenih naroda, Bosna i Hercegovina je preuzela brojne međunarodne obaveze koje se odnose na zaštitu djeteta. Na osnovu člana 44. Konvencije o pravima djeteta i njenih fakultativnih protokola, a u svrhu prikupljanja podataka o djeci u Bosni i Hercegovini, radi ispunjenja međunarodnih obaveza i izvještavanja donesene su Smjernice za prepoznavanje socijalno isključenih kategorija djece u Bosni i Hercegovini. Najznačajniji okvir za zaštitu djece od nasilja utvrđen je u krivičnom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine, pa tako i u Krivičnom zakonu Federacije BiH. Krivični zakon Federacije BiH pruža pravnu zabranu nasilja nad djecom, uključujući seksualno zlostavljanje i eksploataciju, fizičko kažnjavanje i sve druge oblike ponižavanja i nude kazne na, i u svim, mjestima gdje se nasilje nad djecom dešava, a posebno u porodičnom okruženju.

U Federaciji Bosne i Hercegovine Porodični zakon tretira pitanje zaštite od nasilja u porodici kojim se regulira zabrana nasilničkog ponašanja bračnog partnera ili bilo kojeg drugog člana porodice (član 4.). U cilju zaštite prava i najboljeg interesa djeteta zakon regulira i pitanja oduzimanja roditeljskog prava i starateljstva nad djecom koja su izložena nekom od oblika nasilja. Prava djeteta utvrđena su u čl. 124-127. Dakle, taksativno su navedena prava djece, a posebno prava djece na zaštitu od svih oblika nasilja, zloupotrebe, zlostavljanja i zanemarivanja u porodici. Tako zakon navodi šta se smatra zloupotrebom prava, a to su: tjelesno i duševno nasilje nad djetetom, spolno iskorištavanje djeteta i navođenje djeteta na društveno neprihvatljivo ponašanje. Članom 134. Zakona regulirano je da su roditelji dužni čuvati dijete, zadovoljavati njegove potrebe i štititi ga od svih oblika nasilja, povrede, ekonomske eksploatacije i seksualne zloupotrebe od drugih osoba, a istovremeno su dužni i u zavisnosti od uzrasta i zrelosti kontrolirati ponašanje djeteta.

Odredbom člana 150. regulirana je obaveza kojom je Organ starateljstva dužan po službenoj dužnosti preduzimati potrebne mjere radi zaštite prava i najboljeg interesa djeteta do kojih dođe putem neposrednog saznanja ili obavještenja, a naročito ako se radi o nasilju, zlostavljanju, spolnim zloupotrebama i zanemarivanju djeteta.

Također, ovim zakonom predviđene su sankcije za roditelje kojima se može oduzeti roditeljsko pravo i starateljstvo nad djetetom koje je izloženo nekom od oblika nasilja. Osmi dio Porodičnog zakona regulira postupak zaštite od nasilničkog ponašanja u porodici koji je hitan, što je i regulirano donošenjem Zakon o zaštiti od nasilja u porodici. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici FBiH uređuje zaštitu od nasilja u porodici, pojam nasilja u porodici i radnje nasilja u porodici, osobe

koje se smatraju članovima porodice, način zaštite članova porodice, te vrstu i svrhu prekršajnih sankcija za počinioce nasilnih radnji.

2.3. Zaštita od nasilja u porodici

U smislu navedenog Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, smatra se da postoji nasilje u porodici ukoliko postoje osnovne sumnje da su učinjene radnje kojima član porodice nanosi fizičku, psihičku ili seksualnu bol ili patnju i/ili ekonomsku štetu, kao i prijetnje koje izazivaju strah od fizičkog, psihičkog ili seksualnog nasilja i/ili ekonomske štete kod drugog člana porodice.

Prema navedenom Zakonu radnje nasilja u porodici ili prijetnje tim radnjama su:

- Svaka primjena fizičke sile na fizički ili psihički integritet člana porodice
- Svako postupanje jednog člana porodice koje može prouzrokovati ili izazvati opasnost da će prouzrokovati fizičku ili psihičku bol ili patnju,
- Prouzrokovanje straha ili osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva člana porodice ucjenom ili drugom prinudom
- Fizički napad člana porodice na drugog člana porodice, bez obzira na to da li je nastupila fizička povreda ili nije
- Verbalni napad, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrđnim imenima, te drugi načini grubog uznemiravanja člana porodice od drugog člana porodice
- Seksualno uznemiravanje
- Uhođenje i svi drugi slični oblici uznemiravanja drugog člana porodice
- Oštećenje ili uništenje zajedničke imovine ili imovine u posjedu
- Upotreba fizičkog nasilja ili prouzrokovanje straha sa ciljem oduzimanja prava na ekonomsku nezavisnost zabranom rada ili držanjem člana porodice u odnosu zavisnosti ili podređenosti
- Upotreba fizičkog i psihičkog nasilja prema djeci i zanemarivanje u njihovom odgoju
- Fizičko i psihičko nasilje prema starim, iznemoglim osobama i zanemarivanje u njihovom njegovanju i liječenju
- Nasilna izolacija ili ograničenje slobode kretanja člana porodice
- Propuštanje dužne pažnje i ne pružanje pomoći i zaštite članu porodice i pored obaveze prema zakonu.

Počiniteljima nasilja u porodici može se izreći jedna ili više zaštitnih mjera:

- Udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor
- Zabrana približavanja žrtvi nasilja
- Zabrana uznemiravanja i uhođenja osobe izložene nasilju
- Obavezan psihosocijalni tretman
- Obavezno liječenje od ovisnosti
- Privremeno lišenje slobode i zadržavanje.

S obzirom da je ranija praksa pokazala da dolazi do određenih problema u radu sa žrtvama nasilja, odnosno počiniteljima nasilja, kao i problema između nadležnih institucija, u Federaciji BiH urađeni su Protokoli intervencija u slučajevima nasilja u porodici. Danas većina kantona imaju urađene i potpisane Protokole.

Jedan od ciljeva Protokola je uspostavljanje multidisciplinarnih timova u zajednicama koji će usmjereno i sveobuhvatno djelovati na unapređenju zaštite i pomoći žrtvama nasilja u porodici, te hitnom i efikasnom rješavanju problema nasilja.

Pored navedenog, Protokoli su jasno definirali šta je čija nadležnost i u kojem trenutku djeluje određena institucija i/ili organizacija.

U Tuzlanskom kantonu Protokol intervencija u slučajevima nasilja u porodici urađen je u decembru 2009. na inicijativu U.G. Vive Žene, a u skladu sa Strateškim planom prevencije i borbe protiv nasilja u FBiH 2009.-2010.

Protokol su potpisali: Ministarstvo rada i socijalne politike TK, Ministarstvo unutrašnjih poslova TK, Ministarstvo uprave i pravosuđa TK, Ministarstvo zdravlja TK i U.G. Vive Žene Tuzla.

Tokom 2012. U.G. Vive Žene su formirale Radne grupe na području općina Kalesija i Živinice, a Radne grupe su uradile prilagođavanje kantonalnog Protokola lokalnom kontekstu te dvije općine.

2013. U.G. Vive Žene su pokrenule inicijativu prilagođavanja kantonalnog Protokola u ostalih 11 općina Tuzlanskog kantona (Tuzla, Lukavac, Gračanica, Doboj Istok, Banovići, Kladanj, Gradačac, Srebrenik, Sapna, Teočak i Čelić). Protokoli su izrađeni i potpisani 2014.g.

2.4. Oblici zaštite žrtve nasilja u porodici

Prema članu 31. Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Federacije BiH žrtva nasilja u porodici ima pravo na osiguravanje osnovnih životnih potreba u pogledu neophodnog zdravstvenog, socijalnog i materijalnog zbrinjavanja i pravo osiguravanja pravne pomoći za rješavanje socijalnog, ekonomskog i drugog statusa.

Zaštita žrtve nasilja u porodici osigurava se u skladu sa važećim zakonima koji propisuju pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu i ostvarivanje prava na pravnu pomoć.

Sredstva za finansiranje osnovnog oblika zaštite žrtve nasilja u porodici kojoj se odmah ne može osigurati zaštita u okviru postojećih sistema zdravstvene i socijalne zaštite, osigurat će se u okviru privremene pomoći.

Sa ciljem ostvarivanja privremene pomoći vlade kantona bile su obavezne donijeti propis u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona kojim će propisati način ostvarivanja privremenih oblika pomoći, uključujući i pravnu pomoć za žrtve nasilja u porodici.

U čl. 3. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata, zaštiti porodice sa djecom Tuzlanskog kantona - prečišćeni tekst ("Službene novine Tuzlanskog kantona" broj: 5/12, 7/14, 11/15, 13/16 i 4/18) utvrđeno je da su korisnici socijalne zaštite, pored ostalih kategorija, i lica izložena zlostavljanju i nasilju u porodici. U članu 21. citiranog Zakona, shodno obavezama propisanim Zakonom od zaštiti od nasilja u porodici, za žrtve nasilja utvrđeno je pravo na privremenu novčanu pomoć za stanja socijalne potrebe nastale usljed teškoće izazvane nasiljem u porodici. Privremena novčana pomoć utvrđuje se u mjesečnom iznosu u visini do 15% prosječne plate za lice, što u 2019. godini iznosi 120,00 KM. Korisnik privremene novčane pomoći koji u svom domaćinstvu ima nesposobnog člana, odnosno dijete na redovnom školovanju, ostvaruje pravo i na dodatak u visini od 30% od iznosa privremene novčane pomoći po svakom članu. Pravo na privremenu novčanu pomoć se priznaje sve dok postoji stanje socijalne potrebe, a prema procjeni stručnog tima centra za socijalni rad.

Način zbrinjavanja žrtve

Prema članu 33. Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, radi osiguranja fizičke zaštite i ostvarivanja prava i interesa žrtve nasilja u porodici, bez straha i opasnosti po život, policija i organ starateljstva dužni su, uz prethodni pristanak žrtve, privremeno zbrinuti žrtvu nasilja u porodici u sigurnu kuću/sklonište, drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge porodice. Žrtva nasilja u porodici privremeno se zbrinjava u sigurnu kuću na zahtjev policije ili organa starateljstva u trajanju najduže do šest mjeseci. Navedeni rok može se na zahtjev sigurne kuće produžiti uz pisanu saglasnost nadležnog organa starateljstva.

Jedan od servisa koji stoje na raspolaganju žrtvama nasilja u porodici na području Tuzlanskog kantona je Sigurna kuća koja djeluje u okviru U.G. Vive Žene, koja već dugi niz godina pruža kompletnu pomoć i podršku žrtvama nasilja, kako u okviru sigurne kuće tako i u okviru dnevnog (ambulantnog) tretmana. U okviru tretmana žrtvama nasilja se pružaju slijedeći oblici podrške i pomoći: psihoterapijski tretman, socijalno-pravno savjetovanje, body terapija, okupaciona terapija, medicinska pomoć, partnerska terapija, porodična terapija, SOS telefon 1265, te saradnja sa nadležnim institucijama, kao i članovima porodice. Žrtve nasilja se primaju na tretman u sigurnu kuću na zahtjev centra za socijalni rad, policije, zdravstvene ustanove i/ili organa pravosuđa u skladu sa Protokolom intervencija u slučajevima nasilja u porodici za TK, kao i na lični zahtjev žrtve nasilja.

U toku 2016. u Sigurnoj kući na tretmanu su bile 72 osobe – žrtve nasilja i to 41 osoba ženskog spola i 31 dijete, koje su sa majkama bile smještene u Sigurnu kuću (od toga su 4 bile direktne žrtve nasilja). U toku 2016. pružena je pomoć i podrška za ukupno 140 žrtava nasilja i to kroz socijalno-pravno savjetovanje i kroz psihoterapijski tretman.

U toku 2017.g. u Sigurnoj kući je bilo smješteno 80 osoba – žrtva nasilja i to 42 punoljetne osobe ženskog spola i 38 mladb. osoba. Također za pomoć i podršku obratile su se 344 osobe, od kojih se 139 osoba obratilo zbog postojanja nasilja u porodici.

U toku 2018. u Sigurnoj kući na tretmanu bilo je ukupno 84 žrtave nasilja i to 48 žena i 36 malodobne djece. Pored tretmana u Sigurnoj kući žrtvama nasilja pružena je pomoć i podrška kroz dnevni tretman-ambulantno za 214 žrtava. U okviru dnevnog tretmana žrtvama nasilja je pružena pomoć kroz socijalno-pravno savjetovanje i psihoterapijski tretman.

Žrtva nasilja u porodici zbrinjava se u drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge porodice na zahtjev organa starateljstva kada organ starateljstva ocijeni da je to povoljnije za žrtvu i uz saglasnost žrtve nasilja.

Gender Centar FBiH je u decembru 2008. otvorio jedinstvenu SOS liniju za pomoć žrtvama nasilja u porodici za Federaciju BiH. Jedinstveni broj 1265 je besplatan SOS broj za žrtve nasilja, a Vive Žene pokrivaju SOS pozive za područje Tuzlanskog i Posavskog kantona.

2016. g. na SOS telefon za pomoć se obratilo 247 osoba. Također, na redovnu liniju U.G. „Vive Žene“ obratilo se 277 osoba.

U toku 2017. i to od 01. januara do 31. decembra bilo je ukupno 224 poziva na SOS telefon za pomoć žrtvama nasilja.

Pored poziva na SOS telefon, na telefonski broj U. G. „Vive Žene“ obratilo se 279 osoba za različite informacije, savjet ili podršku.

U toku 2018. i to od 01. januara do 31. decembra bilo je ukupno 230 poziva na SOS telefon za pomoć žrtvama nasilja.

U odnosu na proteklu godinu broj poziva na SOS je smanjen, ali pored SOS poziva Vive Žene primaju pozive i na redovnu telefonsku liniju putem kojeg također pružaju pomoć i podršku, kako za žrtve nasilja tako i za sve druge pozive, u 2018. primili su ukupno 195 poziva na redovnu liniju.

Osnivanje i finansiranje sigurnih kuća

Prema članu 35. Zakona o zaštiti od nasilja u porodici sigurnu kuću može osnovati pravno ili fizičko lice u skladu sa zakonom. Sredstva za finansiranje privremenog zbrinjavanja žrtve nasilja u sigurnoj kući, drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge porodice osiguravaju se u skladu sa propisima Federacije Bosne i Hercegovine i kantona u postocima od:

- 30% godišnjeg budžeta Vlada kantona
- 70% godišnjeg budžeta Vlada Federacije Bosne i Hercegovine

Međutim, sredstva u navedenom iznosu još uvijek nisu obezbjeđena, a finansiranje sigurnih kuća još nije riješeno zbog čega postoji potencijalna opasnost da će neke sigurne kuće biti primorane da se zatvore jer nisu u mogućnost pronaći i obzbijediti sredstva za rad.

U odnosu na protekli period, pozitivna promjena jeste da je od 2018. g. obezbijeđeno finansiranje Sigurne kuće u Budžetu Tuzlanskog kantona. Ovakva promjena u finansiranju, rezultat je inicijative i lobiranja U.G. „Vive Žene“ i podrške Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona i Vlade Tuzlanskog kantona.

Također Grad Tuzla je planirao izdvajanje sredstava za sufinansiranje Sigurne kuće u Budžetu grada Tuzla za 2019. g. Također, grad Živnice, te općine Lukavac i Kladanj su u Budžetima planirali sredstva za sufinansiranje rada Sigurne kuće. I pored navedenog, ova sredstva su još uvijek nedovoljna za rad Sigurne kuće.

Inicijativa U.G. „Vive Žene“ u narednom periodu će biti zagovaračke aktivnosti u cilju povećanja finansijskih sredstava u Budžetu Kantona, uz podršku Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak TK i Vlade TK.

Podaci o žrtvama nasilja u porodici na nivou Tuzlanskog kantona

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK na kraju svake kalendarske godine prikuplja podatke od centara za socijalni rad o zlostavljenim osobama po spolnoj i starosnoj strukturi i obliku nasilja.

Tabela br. 1: Pregled ukupnog broja žrtava nasilja po godinama u periodu 2010.-2018. g.

Godina	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Broj žrtava nasilja	820	803	940	812	588	414	481	490	662

Komparacijom podataka o ukupnom broju žrtava nasilja u periodu 2010.-2018. godina evidentan je prvo trend rasta broja prijavljenih žrtava nasilja (2010.-2012.), zatim pada (2013.-2015.) a onda se ponovo zapaža trend rasta broja prijavljenih žrtava nasilja (sa 481 u 2016. na 662 u 2018.)

Tabela br. 2: Pregled broja žrtava nasilja u priodu 2016.-2018. g. po spolnoj strukturi i vrstama nasilja

Oblici nasilja po spolnoj strukturi	2016		ukupno	2017		ukupno	2018		ukupno
	M	Ž		M	Ž		M	Ž	
Fizičko nasilje	12	220	232	23	232	255	26	286	312
Psihičko nasilje	57	129	186	15	150	165	28	229	257
Drugi oblici nasilja	17	64	81	16	101	117	16	74	90
Seksualno nasilje	6	10	16	0	9	9	0	4	4
Ukupno	90	391	481	54	490	544	70	592	662

U periodu 2016.-2018. godina vidan je trend porasta broja prijavljenih žrtava nasilja sa 481 u 2016. na 662 žrtve nasilja u 2018. godini.

U 2018. godini evidentirano je 662 žrtve nasilja. Najviše je zastupljeno fizičko nasilje kod 312 žrtava, zatim psihičko nasilje kod 257, drugi oblici nasilja kod 90 i seksualno nasilje kod 4 žrtve. Kada je u pitanju spolna struktura većina žrtava nasilja je ženskog spola, ukupno je 592 žene.

Tabela br. 3: Pregled broja žrtava nasilja prema starosnoj strukturi za period 2016.-2018. g.

Starosna struktura zlostavljanih osoba	2016	2017	2018
0-3	11	3	3
4-6	8	2	11
7-14	43	15	27
15-18	26	22	30
19-27	63	53	105
28-45	175	240	252
preko 46	155	209	234
Ukupno	481	544	662

Komparacijom podataka o vrstama nasilja prema starosnoj strukturi u periodu 2016.-2018. godina evidentan je porast prijavljenog nasilja nad licima starosti preko 18 godina. Najveći broj žrtava nasilja (252) zastupljen je u starosnoj dobi od 28 do 45 godina.

2.5. Sigurnost

Nasilje u porodici je jedno od najrasprostranjenijih vidova nasilja i diskriminacije žena, tako da Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova TK-a poklanja posebnu pažnju ovoj problematici od samog zaprimanja prijave nasilja, zaštite oštećene, medicinske pomoći, uviđajnih radnji do smještaja žrtve u Sigurnu kuću. Policijski službenici MUP-a TK-a u svim prijavljenim slučajevima nasilja u porodici postupaju u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu ovu problematiku i to: Krivični zakon FBiH, Zakon o zaštiti nasilja u porodici FBiH, Zakon o krivičnom postupku FBiH, Porodični zakon FBiH.

Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona je u okviru Sektora kriminalističke policije MUP-a TK-a od 2009.g. formirala posebni Odsjek za seksualne delikte, maloljetničku delinkvenciju i nasilje u porodici. Navedeni odsjek poduzima sve mjere i radnje u slučajevima teških oblika krivičnog djela Nasilje u porodici iz Člana 222. KZ FBiH, kao i koordinirajuću ulogu između policijskih uprava i policijskih stanica, a vladin i nevladin sektor po prvi put dobija jednu adresu za kontakt i saradnju, koja se prije svega ogleda u permanentnoj obuci velikog broja policijskih službenika, te realizaciju preventivnih aktivnosti.

Tabela 1. Statistički pregled za nasilje u porodici na području Tuzlanskog kantona 2016-2018 godina.

Period	Broj krivičnih djela			Broj KD koja su izvršili strani državljani	Broj KD koja su izvršila lica sa područja RS-a	Br. naknadno rasyjetljenih KD izvršenih po NN	Broj prijavljenih lica			Broj učinilaca	Broj lica lišenih slobode				
	UKUPNO	Od toga					UKUPNO	Od toga iz ranijeg perioda	UKUPNO		Od toga			UKUPNO	Od toga određeno zadržavanje do 24 sata
		Po poznatom izvršiocu	Po nepoznatom izvršiocu								Maloljetnici	Povratnici	Pripadnici MUP-a		
2016. g	169						171		42		172	37	15		
2017.g.	160						162		42	1	165	32	11		
2018.g.	174						174	1	40	0	176	38	15		

Tabela 2. Statistički pregled za nasilje u porodici na području Tuzlanskog kantona 2016-2018 godina

	Broj prijava kd nasilje u porodici	Broj podnešenih izvještaja nadležnom tužilaštvu	Broj predmeta u radu	Prijave obustavljene nije podnešen izvještaj tužilaštvu	Razlozi Korištenje blagodeti člana 97/ nema elemenata krivičnog dijela
2016 godina	548	169	184	231	153/78
2017 godina	481	160	113	208	72/136
2018 godina	465	174	98	193	92/101

Tabela 3. Uporedni statistički pregled podnesenih zahtjeva za zaštitne mjere na području uprave policije MUP-a TK za period 2016/2017 i 18 godina

Vrste zaštitnih mjera čl 9	Udaljene iz stana i kuće	Zabrana približavanja a žrtvi nasilja	Zabrana uznemiravanja i uhođenja osobe izložene nasilju	Obavezan psihosocijalni tretman	Obavezno liječenje od ovisnosti	Privremeno lišenje slobode i zadržavanje
2016 god	10	33	30	12	5	20
2017 god	9	45	43	23	8	12
2018 god	18	47	64	17	11	21

Od strane ovlaštenih službenih lica Uprave policije MUP TK-a za period januar-decembar 2016 godine, nadležnim općinskim sudovima je ukupno podnešeno 58 zahtjeva za 90 zaštitnih mjera, shodno Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici FBiH. Opštinski sudovi su za navedeni period ukupno izrekli 48 rješenja sa 69 zaštitnih mjera.

Od strane ovlaštenih službenih lica Uprave policije MUP-a TK-a za period januar-decembar 2017 godine, nadležnim općinskim sudovima je ukupno podnešeno 110 zahtjeva za 194 zaštitne mjere, shodno Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici FBiH. Opštinski sudovi su za navedeni period ukupno izrekli 72 rješenja sa 133 zaštitne mjere.

Od strane ovlaštenih službenih lica Uprave policije MUP TK-a za period januar-decembar 2018 godine, nadležnim općinskim sudovima je ukupno podnešeno 92 zahtjeva za 159 zaštitnih mjera, shodno Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici FBiH. Opštinski sudovi su za navedeni period ukupno izrekli 81 rješenje sa 139 zaštitnih mjera.

Shodno navedenim statističkim pokazateljima evidentiran je porast broja prijava nasilja u porodici što predstavlja pozitivan trend, a koji je rezultat prije svega preventivnih aktivnosti službenika. Ne smatramo da je došlo do povećanja broja nasilja nego osvještavanje oštećenih strana u pogledu značaja prijavljivanja krivičnog djela nasilje u porodici. Takođe je to rezultat zajedničkih edukacija i obuke policijskih službenika Uprave policije u periodu 2016.-2018. godina, odnosno multisektorskog pristupa u borbi protiv nasilja u porodici i saradnje sa drugim vladinim i nevladinim organizacijama.

Preventivne aktivnosti MUP-a TK Uprave policije u periodu 2016. - 2018. godine

U cilju realizacije obaveza i zadataka iz Akcionog plana za područje TK policijski službenici Uprave policije MUP-a TK su pored represivnih poduzimali i preventivne aktivnosti kako slijedi:

- Tokom 2016. godine realizovana je trodnevna kampanja „Rad policije u zajednici-borba protiv nasilja u porodici“ u saradnji sa Međunarodnim programom pomoći u kriminalističkoj obuci-ICITAP.
- Službenici MUP-a TK Uprave policije u toku 2016. godine učestvovali kao članovi interesorne kantonalne radne grupe i općinske radne grupe Tuzla koja je zadužena za realizaciju ciljeva iz „Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici 2013-2017“-
- Shodno strategiji za prevenciji i borbu protiv nasilja u porodici 2013/2017 službenici Odsjeka za seksualne delikte, maloljetničku delinkvenciju i nasilje u porodici vrše koordinaciju na nivou PU/PS oko formiranja i uvođenja jedinstvene elektronske baze podataka za nasilje u porodici, na nivou FBiH. Tokom 2016. i 2017. godine, oko 100 policijskih službenika Uprave policije ovog Ministarstva je završilo edukaciju o primjeni propisa iz oblasti nasilja u porodici vezano za unos u bazu podataka koji su planirani

Strategijom za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici (2013-2017). Elektronska baza podataka predstavlja značajan korak ka kvalitetnijem odgovoru na zahtjeve međunarodnih i domaćih pravnih akata koji se odnose na evidentiranje slučajeva nasilja u porodici i bolji sistem izvještavanja.

- Tokom 2017. godine organizovana je ulična kampanja u saradnji sa Međunarodnim programom pomoći u kriminalističkoj obuci (ICITAP) na području TK-a u 4 općine.
- Tokom 2017. godine upriličena obuka u saradnji sa Međunarodnim programom pomoći u kriminalističkoj obuci (ICITAP) za 100 policijskih službenika na temu „Standardne procedure istrage u slučajevima nasilja u porodici“ na temu „Primjena Zakona o zaštiti od nasilja u porodici“ i „Pravilnik o načinu provođenja zaštitnih mjera za počinioce nasilja u porodici koje su u nadležnosti policije.
- Upriličene ulične kampanja u 2018 godini na području 6 općina TK-a u saradnji sa udruženjem „Amica Educa“ Tuzla pod nazivom „Prava i poštovanje bez obzira na spol“.
- Kontinuirana saradnja sa sigurnom kućom Vive žene u pogledu smještaja žrtava nasilja u porodici, reagovanje u kriznim situacijama.

2.6. Obrazovanje

U cilju uspostavljanja jedinstvenog modela djelovanja u osnovnim i srednjim školama u slučajevima kad se desi nasilje u školi bilo među ili nad vršnjacima, kao i u slučajevima nasilja nad djecom od strane odraslih ili pak sumnje da je dijete bilo žrtva nasilja u porodici Ministarstvo obrazovanja i nauke TK i Pedagoški zavod TK su u saradnji sa Biroom za ljudska prava Tuzla uradili model Protokola o postupanju u slučaju nasilja nad i među vršnjacima. Predloženi Protokol su školski odbori usvojili kao obavezujući dokument koji je u primjeni od decembra 2013. godine u svim osnovnim i srednjim školama na području Tuzlanskog kantona. Primjena Protokola će omogućiti školama da na jedinstven način evidentiraju pojavu i oblike nasilja, te vode svoju bazu podataka, a na osnovu Izvještaja iz škola Pedagoški zavod TK će formirati bazu podataka za TK.

2.7. Zdravstvena zaštita

Kada je u pitanju nasilje u porodici u sektoru zdravlja evidencija nasilja u porodici se vrši u skladu sa Desetom revizijom Međunarodne statističke klasifikacije bolesti, ozljeda i uzroka smrti (ICD- 10) prisutna od augusta mjeseca 2009 godine.

Svaki slučaj nasilja u zdravstvenoj ustanovi na incijativu ljekara, socijalnog radnik ili drugog stručnog radnika se prijavljuje nadležnoj policijskoj stanici gdje završava procedura i ingerencija zdravstvene ustanove.

Određeni broj zdravstvenih radnika je prošao različite edukacije za rad sa nasiljem u porodici ali svakako nedovoljno, te je zbog toga neophodna kontinuirana edukacija svih uposlenika u zdravstvenom sektoru kako bi pristup problemu nasilja bio još kvalitetniji i sveobuhvatniji. Centri za mentalno zdravlje i Klinika za psihijatriju UKC-a Tuzla, shodno Pravilnicima iz ove oblasti, obavezni su da rade na realizaciji zaštitnih mjera obavezan psihosocijalni tretman i obavezno liječenje od ovisnosti.

2.8. Zapošljavanje

Strategijom zapošljavanja u Federaciji BiH planirano je osigurati inkluzivna tržišta rada kroz sprečavanje dugoročne nezaposlenosti, neaktivnosti, socijalne isključenosti i siromaštva za radno sposobno stanovništvo. S obzirom da žrtve nasilja u porodici po svom statusu na tržištu rada mogu da spadaju u socijalno isključene osobe, jer se nalaze u posebnim životnim okolnostima, već od

2009. godine obuhvaćene su mjerama aktivne politike zapošljavanja koje provode Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje.

Doktrinom rada javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH definirano je da, pored mladih bez zanimanja i radnog iskustva, dugoročno nezaposlenih, starijih od 40 godina, osoba s invaliditetom, samohranih roditelja, također žrtve nasilja spadaju u posebnu kategoriju nezaposlenih osoba, kod kojih razloge za povećanu osjetljivost ili ugroženost čini upravo nasilje u porodici. Osim toga, članom 8. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba utvrđena je nadležnost službi za zapošljavanje za donošenje i provođenje programa mjera za brže zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih osoba čije je zapošljavanje otežano. S obzirom da žrtve nasilja u porodici spadaju u ovu kategoriju nezaposlenih osoba, jasno je da postoji zakonska podloga za pružanje usluga u smislu člana 20. Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici – CAHVIO tj. provođenje mjera koje obuhvataju pomoć prilikom zapošljavanja.

Prilikom obrade nezaposlene osobe iz ove kategorije i njene pripreme za tržište rada potreban je multidisciplinarni pristup koji podrazumijeva obradu stručnjaka različitih profila (psihologa, socijalnih radnika, ljekara specijalista medicine rada i dr.), te je također potreban i individualni pristup koji uvažava specifičnost pojedinca i omogućava određivanje daljnjih profesionalnih ciljeva.

U smislu jačanja nezaposlene osobe (žrtve nasilja) u kontekstu njenog boljeg i kvalitetnijeg statusa na tržištu, napominjemo da pored mjera suufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja, Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje, u sklopu mjera aktivne politike zapošljavanja, podrazumijevaju i provode projekte obuke, dokvalifikacije i prekvalifikacije. S tim u vezi potrebna je i dodatna edukacija zaposlenika u službama za zapošljavanje, te povezivanje službi sa drugim institucijama i organizacijama koje žrtvama nasilja pružaju određenu vrstu pomoći.

AKCIONI PLAN

Strateški Cilj	Aktivnosti	Nositelji	Indikatori/očekivani rezultat	Vremenski period realizacije								Izvori finansiranja	
				2019.				2020.					
				K 1	K 2	K 3	K 4	K 1	K 2	K 3	K 4		
1.	1. Usklađivanje normativno-pravnog okvira u oblasti nasilja u porodici sa domaćim i međunarodnim standardima iz ove oblasti												
1.1. Usaglašavanje propisa iz oblasti socijalne zaštite	1.1.1. Usvajanje novog „Zakona o zaštiti od nasilja u porodici FBiH“	Sigurna mreža (predstavnicu Vive Žene članica Radne grupe)	Donešen Zakon							X			Budžet nositelja aktivnosti
	1.1.2. Usaglašavanje kantonalnog zakona o socijalnoj zaštiti sa zakonom o zaštiti nasilja u porodici	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK	Usaglašen zakon								X		Budžet nositelja aktivnosti
	1.1.3. Donošenje novog Zakona o osnovama socijalne zaštite	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike							X				Budžet nositelja aktivnosti
	1.1.4. Usaglašavanje kantonalnog zakona o socijalnoj zaštiti sa Federalnim zakonom	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK	Usaglašeni zakoni								X		Budžet nositelja aktivnosti

	1.1.5. Donošenje podzakonskih akata za provedbu zakona o socijalnoj zaštiti	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	Završeni podzakonski akti									X	Budžet nositelja aktivnosti
	1.1.6. Zagovaračke aktivnosti za dosljedniju implementaciju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici FBiH u dijelu finansiranja Sigurne kuće	U.G. „Vive Žene“ uz podršku Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak TK i Vlade TK	Povećana sredstva u Budžetu TK za sufinansiranje smještaja žrtava u Sigurnu kuću	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti
1.2. Usaglašavanje propisa iz oblasti zaštite porodice sa djecom	1.2.1. Donošenje zakona o zaštiti porodica sa djecom	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u saradnji sa kantonalnim ministarstvima	Donešen zakon					X	X				Budžet nositelja aktivnosti
	1.2.2. Izrada podzakonskih akata za provedbu Zakona o zaštiti porodica sa djecom	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	Završeni podzakonski akti								X	X	Budžet nositelja aktivnosti
2.	2. Unaprijediti znanja i vještine osoba koje se profesionalno bave pitanjima nasilja u porodici												
2.1. Edukacija profesionalaca	2.1.1. Edukativna predavanja na temu „Procjena rizika“ u radu sa žrtvama nasilja	U.G. „Vive Žene“ i druge NVO-e	Održano predavanje, broj učesnika		X		X		X				Budžet nositelja aktivnosti

<p>2.1.2. Obuka policijskih službenika kroz osnovnu obuku</p>	<p>Federalno Ministarstvo unutrašnjih poslova u saradnji sa Kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova</p>	<p>Provedena edukacija policijskih službenika</p>		X	X	X	X	X	X		<p>Budžet nositelja aktivnosti</p>
<p>2.1.3. Obuka policije kroz specijalističke kurseve preme procjeni Gender Centra F BiH, o zaštiti od nasilja u porodici</p>	<p>Federalno Ministarstvo unutrašnjih poslova u saradnji sa Kantonalnim Ministarstvima unutrašnjih poslova i Gender Centrom F BiH</p>	<p>Obezbjeđeno prisustvo policijskih službenika MUP-a TK-a svim specijalističkim kursevima koji se odnose na zaštitu od nasilja u porodici</p>		X	X	X	X	X	X		<p>Budžet nositelja aktivnosti</p>
<p>2.1.4. Obuka policijskih službenika kroz specijalističke kurseve o hitnim i djelotvornim istragama, procjeni rizika, provođenju zaštitnih mjera i postupanju sa žrtvama</p>	<p>Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova u saradnji sa Kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova</p>	<p>Kontinuirano provedeni svi vidovi obuke policijskih službenika MUP-a TK-a kroz specijalističke kurseve</p>		X	X	X	X	X	X	X	<p>Budžet nositelja aktivnosti</p>

	2.1.5. Trening/edukacija na temu "seksualno zlostavljanje u djetinjstvu", "nenasilna komunikacija", "porodična dinamika", "ravnopravnost spolova" za zaposlene u centrima za socijalni rad/službama, osnovnim i srednjim školama, zdravstvenim ustanovama s ciljem prepoznavanja, reagiranja i preventivnog djelovanja u slučajevima nasilja u porodici	Udruženje "Amica Educa" i druge NVO u saradnji sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i povratak TK, Ministarstvom obrazovanja i nauke TK i Ministarstvom zdravstva TK	Realizovano najmanje 20 treninga za oko 100 učesnika, Profesionalci unaprijedili kompetencije za rad u oblasti prevencije i adekvatnog tretiranja slučajeva porodičnog nasilja	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti
2.2. Edukacija sudija i tužitelja	2.2.1. Edukacija sudija i tužitelja	Centar za edukaciju sudija i tužitelja	Provedena edukacija	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti
3.	3. Unaprijediti metodologiju za prikupljanje podataka o slučajevima nasilja u porodici											
3.1. Uspostavljanje evidencije u slučajevima nasilja u porodici po oblastima	3.1.1. Vođenje evidencije i praćenje vođenja propisanih evidencija u okviru baze podataka (unošenje podataka) Gender Centra FBiH	Sve institucije	Primjena baze					X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti

	3.1.2. Praćenje vođenja propisanih evidencija u okviru jedinstvene baze podataka u obrazovnim ustanovama.	Pedagoški zavod i Ministarstvo obrazovanja i nauke TK	Kontinuirano vođenje baze podataka	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti
4.	4. Povećanje društvene svijesti o nasilju u porodici i oblicima nenasilničkog ponašanja											
4.1. Podizanje svijesti i promocija nenasilničkog ponašanja	4.1.1. Organizovati ulične kampanje i druge javne kampanje u cilju informisanja građana o problemu nasilja nad ženama u svim gradovima/općinama na području TK-a	MUP TK u suradnji sa drugim institucijama, NVO	Održane kampanje, broj učesnika, saradnika u kampanjama			X	X			X	X	Budžet nositelja aktivnosti i
	4.1.2. Raditi na osvještavanju žrtve u smislu posljedica korištenja člana 97. ZKP FBiH i preveniranja odustajanja od tužbe u toku postupka	MUP TK		X	X	X	X	X	X	X	X	/
	4.1.3. Edukacija učenika u osnovnim i srednjim školama na temu Nasilja u porodici kroz program rad policije u zajednici.	MUP TK	Broj edukacija i učesnika	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti

4.1.4. Promotivne aktivnosti koje ukazuju da je škola mjesto sa nultom tolerancijom na nasilje	Ministarstvo obrazovanja i nauke TK, Pedagoški zavod TK, Biro za ljudska prava i druge nevladine organizacije	Promocije	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti Donatorska sredstva
4.1.5. Podržati pružanje usluga u okviru „Porodičnih savjetovališta “ sa ciljem osnaživanja roditelja za odgovorno roditeljstvo i prevenciju nepoželjnih oblika ponašanja kod djece	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK i Centri za socijalni rad, Vive Žene, Amica Educa, Snaga Žene, Prijateljice i druge NVO	Broj održanih tretmana i obuhvaćenih korisnika, broj savjetovališta	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti
4.1.6. U okviru Nastavnih programa uvrstiti sadržaje koji će tretirati ravnopravnost spolova, nenasilno ponašanje, rušenje stereotipa, promoviranje uloga dječaka i muškaraca u sprečavanju nasilja	Ministarstvo obrazovanja i nauke TK, Pedagoški zavod TK, NVO	Dopunjeni Nastavni programi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti
4.1.7. Štampanje, distribucija i promocija materijala o prevenciji i borbi protiv nasilja u porodici kao i unapređenje položaja žrtava nasilja	U.G. Vive Žene , druge NVO i institucije	Distribuiran materijal				X					X	Budžet nositelja aktivnosti

	4.1.8. Promocija ljudskih prava i borbe protiv nasilja u porodici kroz medije, uz promociju multisektorske suradnje i primjera dobre prakse	U.G. Vive Žene , druge NVO i institucije	Učešće u realizaciji rtv i radio emisija				X					X	Budžet nositelja aktivnosti
	4.1.9. Okrugli stolovi, konferencije, sastanci na temu nasilja u porodici uz promociju multisektorske suradnje i primjera dobre prakse	U.G. Vive Žene , druge NVO i institucije	Održani okrugli stolovi, konferencije, sastanci...		X		X		X			X	Budžet nositelja aktivnosti
	4.1.10. Psihosocijalni tretman žrtava nasilja kroz ambulantni i tretman u Sigurnoj kući , porodična savjetovališta	U.G. „Vive Žene“, Amica Educa i druge NVO-e	Unaprijeđen položaj i zaštita žrtava nasilja	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti
	4.1.11. Pružanje pravnog savjetovanja i pravne pomoći	Zavod za besplatnu pravnu pomoć TK, Biro za ljudska prava i druge NVO-e	Žrtve nasilje informirane o svojim zakonskim pravima	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti.
5.	5. Razvijen multidisciplinarni pristup u lokalnim zajednicama u pružanju odgovarajućih vidova zaštite i tretmana žrtava nasilja u porodici i rada sa osobama koje su počinile nasilje u porodici												

5.1. Protokoli o saradnji	5.1.1. Analiza primjene Protokola o međusobnoj saradnji na području TK	U.G. Vive Žene i nadležne institucije potpisnice protokola	Održani sastanci na kojima se analizirala primjena Protokola				X					X	Budžet nositelja aktivnosti
	5.1.2. Praćenje primjene Protokola i kontinuirana edukacija uposlenika centara za socijalni rad i uposlenika odgojno-obrazovnih ustanova i drugih zainteresiranih vezano za primjenu istog	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK u saradnji sa resornim ministarstvima i ustanovama i nvo	izvještaj o praćenju uz preporuke; realizirane edukacija profesionalaca		X		X		X				
5.2. Programi podrške	5.2.1. Podrška vulnerabilnim grupama putem podrške projekata organizacija iz Programa materijalnog zbrinjavanja i Programa prevencije bolesti ovisnosti i prevencije, intervencije i resocijalizacije u oblasti maloljetničke delinkvencije	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK u saradnji sa NVO	Broj podržanih projekata, iznos sredstava po programima	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Sredstva planirana Budžetom za već postojeće programe Ministarstva
	5.2.2. Podrška nastavnicima putem multidisciplinarnog tima u cilju uspješnije realizacije odgojne komponente u procesu obrazovanja	Ministarstvo obrazovanja i nauke i Pedagoški zavod u saradnji sa nadležnim institucijama i NVO-a	Realizirane edukacije i predavanja (broj edukacija i učesnika)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti

	5.2.3. Unapređenje uslova za liječenje i hospitalizaciju djece na Klinici za psihijatriju UKC-a Tuzla	Ministarstvo zdravstva, Zavod ZO TK, UKC-Klinika za psihijatriju,	Obezbijeđen adekvatan prostor za smještaj djece koja trebaju liječenje i hospitalizaciju				X	X	X	X	X	Budžet Zavoda ZO,
	5.2.4. Praćenje realizacije izrečenih zaštitnih mjera: Obavezan psihosocijalni tretman i Obavezno liječenje od ovisnosti	Ministarstvo zdravstva TK, Centri za mentalno zdravlje, Centri za socijalni rad, Klinika za psihijatriju	Urađena Informacija o realizaciji mjera				X	X	X	X	X	Budžet nositelja aktivnosti
	5.2.5. Provođenje projekta „Rad policije u zajednici“ u dijelu koji se odnosi na nasilje u porodici	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova u saradnji sa kantonalnim ministarstvima	Provedene aktivnosti			X		X		X		Budžet nositelja aktivnosti
5.3. Program rada sa osobama koje su počinitele nasilje u porodici	5.3.1. Organiziranje okruglog stola na temu psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja	U.G. Vive Žene	Održan Okrugli stol					X				Donatorska sredstva
	5.3.2 Aktivnosti u okviru projekta „Psihosocijalni tretman počinitelja nasilja“	U.G. „Vive Žene“ u suradnji sa relevantnim institucijama	Adekvatnije provođenje tretmana počinitelja nasilja				X	X	X	X	X	Donatorska sredstva

5.4. Razmjena dobrih praksi	5.4.1. Učešće na Konferencijama i sastancima radi razmjene dobrih praksi	Gender Centar FBiH u saradnji sa nadležnim institucijama i NVO					X				X	Budžet nositelja aktivnosti
	5.4.2. Održavanje radnih sastanaka s ciljem praćenja realizacije Akcionog plana TK 2019.-2020. i izrada Akcionog plana TK za 2021.-2022.	Nadležna ministarstva, socijalne, zdravstvene, obrazovne ustanove, NVO,	Održani sastanci, izvještaji, izrađen Akcioni plan za naredni period				X	X	X	X	X	

Članovi Koordinacionog tima za izradu Prijedloga Akcionog plana za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici za područje Tuzlanskog kantona:

Suada Selimović

(Ministarstvo za rad
socijalnu politiku i povratak)

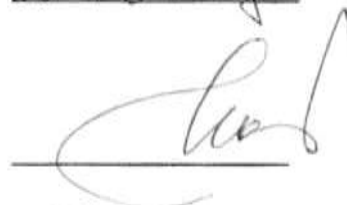
Lejla Životić

(Ministarstvo unutrašnjih poslova)

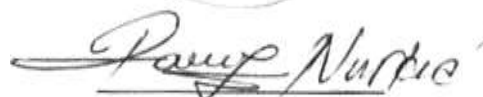
Medirā Čulum

(Ministarstvo obrazovanja i nauke)

Amir Azabagić

(Ministarstvo zdravstva)

Danijela Kaloci

(U.G, „Vive Žene“)

